

Prekentekest: Apost 8,26-35

En Herrens engel talte til Filip og sa: "Gjør deg klar og dra sørover på veien fra Jerusalem til Gasa." Dette er en øde strekning. Filip gjorde seg i stand og drog av sted. Da kom en etiopisk hoffmann, som hadde vært i Jerusalem for å tilbe Gud. Han var en høy embetsmann som hadde tilsyn med skattkammeret hos den etiopiske dronning Kandake. Nå var han på vei hjem og satt i sin vogn og leste profeten Jesaja. Da sa Ånden til Filip: "Gå bort til vognen og hold deg tett opp til den." Filip sprang bort, og da han hørte at han leste profeten Jesaja, spurte han: "Forstår du det du leser?" "Hvordan skal jeg kunne forstå," sa han, "når ingen forklarer det for meg?" Så bad han Filip komme opp i vognen og sette seg ved siden av ham. Det stykke i Skriften han holdt på å lese, var dette:

Lik sauene som føres bort for å slaktes,
lik lammet som tier når det klippes,
åpnet han ikke sin munn.
Da han var fornedret,
ble dommen over ham opphevet.
Hvem kan fortelle om hans ætt?
For hans liv er tatt bort fra jorden.

Hoffmannen sa da til Filip: "Si meg, hvem er det profeten taler om her? Er det om seg selv eller om en annen?" Da begynte Filip å tale, og ut fra dette skriftsted forkynte han evangeliet om Jesus for ham.'

Slik lyder Herrens ord.

Apostlenes gjerninger er en fascinerende bok å lese. Den kalles apostlenes gjerninger, men kan like gjerne kalles Den Hellige Ånds gjerninger. En skal ikke ha lest mye i denne boka for å skjønne at det er Guds Ånd som driver handlingen fremover. I tiden etter Jesu død, oppstandelse og himmelfart, er det en hovedoppgave som haster: å forkynde evangeliet og drive misjon, to sider av samme sak. Til dette arbeidet brukte Gud apostlene, men også andre kristne ble utrustet med nådegaver, Den Hellige Ånd og kraft. En av dem var Filip.

Sammen med Stefanus, som ble den første kristne martyr, var Filip blant sju menn som ble valgt til diakonale oppgaver i Jerusalem menighet. Disse sju ble valgt ut fra to hovedkriterier: Det skulle være menn som hadde godt ord på seg, og de skulle være fylt av Ånd og visdom. Som diakon tok Filip del i arbeidet med å fordele mat til dem som trengte det i menigheten, han var godt ansett, og i likhet med Stefanus var han også en åndsfullt evangelist. Under forfølgelsen som oppstod etter at Stefanus ble steinet, dro Filip til Samaria og forkynte

evangeliet der. Han stod sentralt i veknelsen på stedet, men ble altså snart kalt ut i et nytt oppdrag.

En Herrens engel talte til Filip. Han skulle begi seg i vei til et øde sted langs veien til Gasa. Her stod Filip i et viktig evangeliseringsarbeid i Samaria, eller kanskje han allerede var tilbake i folkerike Jerusalem. Så får han beskjed om å dra til et øde sted. Mange ville tenke at det var da neppe særlig lurt. Han kunne vel gjøre mer nytte for seg de andre stedene? Kanskje kunne hundre til bli omvendt i Samaria, eller sårt tiltrengt brød kunne fordeles til enda flere av de fattige i Jerusalem menighet.

Av og til kan vi synes at Gud har merkelige prioriteringer. Noen ganger synes han å ha så god råd, som når dyktige evangelister og glødende kristne blir satt til side i sitt viktige virke for evangeliet på grunn av sykdom eller tidlig død. Andre ganger kan Gud la alminnelige kristne bo på steder der de store veknelsene har uteblitt, der "Tordenskjolds soldater" gjør alt, og der en med sorg kanskje må konstatere at svært få følger etter i rekken, kanskje også få i egen slekt. Filip kunne gjerne satt seg på bakbeina. Han fikk ingen forklaring. Han fikk kun en øde adresse. Ikke alltid skjønner vi hvorfor livet ble som det ble, hvorfor hendelser skjedde. Noen ganger får en se mening i kaos; det kom noe godt ut av det som skjedde. Andre ganger sitter en igjen med store spørsmål der det ikke gir mening å finne svar.

En som kanskje hadde store spørsmål om hvorfor livet hadde blitt slik for ham, var en etiopisk hoffmann. Han var på reise. Datidens Etiopia var det enorme landområdet syd for Egypt, der Sudan nå ligger. Han var hoffmann, på den greske grunnteksten står det evnukk. Evnukk var en mann som var kastret allerede i barndommen. Det var selvsagt et veldig inngrep i et menneskes utvikling, fysisk fikk de sine særpreg, men også mentalt må det ha vært en belastning å være så annerledes. Evnukker ble brukt som haremsvoktere. I kina var dette en ubrutt tradisjon helt fram til revolusjonen i 1911. Denne evnukken var altså ansatt hos dronningen i Etiopia. I likhet med at faraoen i Egypt het Farao, het dronningen i Etiopia Kandake i mange slektsledd.

Hoffmannen var en slags finansminister for dronningen. Det var en høyt betrodd stilling. Nå hadde han reist helt til Jerusalem og var på vei hjem. Det var en veldig lang reise. Man la ikke ut på så lange reiser uten god grunn. Apostlenes gjerninger forteller at han reiste til Jerusalem for å tilbe Gud. Han var altså kommet i kontakt med jødisk tro. Vi vet det var jødiske bosetninger nær Etiopia. Mange hedninger kunne kjenne seg tiltrukket av jødernes høye moralnormer. Denne etiopieren ønsket tydeligvis å leve som jøde. Det innebar også pilegrimsreise for å tilbe Gud i templet i Jerusalem. Her kunne han bare komme inn i hedningenes forgård, men likevel var det verdt den lange reisen.

(Vise reisen på kart)

Denne mannen fascinerer meg. Vi vet ikke mye om han, men jeg forestiller meg at han bar på en veldig lengsel etter Gud, en lengsel etter å oppleve fellesskap med mennesker og nærhet med Gud. Kanskje noen av dere har kjent på en slik lengsel. I så fall kan dere sette dere inn i hvor vondt det er å kjenne ufred i forhold til Gud, hvor smertefullt det er å lengte. Jeg hadde slik lengsel etter Gud i mine ungdomsår. Lengselen etter fred med Gud drev meg til å reise milevis på moped for å komme på teltmøte. Jeg håpte på at forkynnelsen der, stemningen og opplevelsen kunne gi meg fred med Gud. Jeg ba til Gud om at han måtte vise seg for meg og komme nær.

Jeg kjenner meg igjen i bildet av mannen på reise for å oppsøke Gud. I likhet med meg reiste nok den etiopiske hoffmannen hjem fra møtet med den samme lengselen. For min del tok det år før Jesus overbeviste meg om at det han gjorde på korset er eneste grunnlaget for at jeg kan ha fred med Gud. Jeg leste i Bibelen, men Bibelen var en lukket bok inntil den dagen Gud skapte fred i mitt hjerte.

I prekmenteksten møter vi altså to menn på reise. Filip, familiefar med fire døtre. Etiopiere, uten mulighet til noen gang å kjenne nærhet mellom ektefeller og gleden av å bli far. Drevet av Den Hellige Ånd gikk Filip inntil vognen der etiopieren satt. Han leste høyt fra profeten Jesaja, slik rabbiner hadde formant folk at de skulle gjøre. De mente det ikke sømte seg å mumle Guds ord eller lese stille. Derfor kunne også Filip høre hva som ble lest. For etiopieren var Bibelen en lukket bok, han forstod ikke det han leste. Treffende svarte han Filip: "Hvordan skal jeg kunne forstå når ingen forklarer det for meg?"

"Lik sauene som føres bort for å slaktes, lik lammet som tier når det klippes, åpnet han ikke sin munn. Da han var fornedret, ble dommen over ham opphevet. Hvem kan fortelle om hans ætt? For hans liv er tatt bort fra jorden." Disse ordene er fra profeten Jesaja. I det samme kapittel 53 står de, for noen av oss, så kjente ordene om Herrens lidende tjener som ble såret for våre overtredelser og knust for våre misgjerninger. Så langt var det ukjent for denne etiopieren hvem denne Herrens lidende tjener var. Hos sine jødiske venner kunne han få vite at enten måtte Herrens lidende tjener være profeten selv, eller så var det Israels folk. Men Israels folk kunne det vel neppe være etter som det står i samme kapittel at han måtte dø for sitt folks overtredelser. Var det da profeten selv, eller var det en annen? Filip svarte med å fortelle om Jesus.

I dag, mot overgangen til faste, minner denne gammeltestamentlige teksten også oss om Jesu lidelsesvei. Hva var vel mer egnet til å forkynne evangeliet enn dette sentrale budskapet; hva Gud i gammel tid hadde kunngjort gjennom sine profeter at han i fremtiden kom til å gjøre for å frelse mennesker. I etterkant vet vi, han som gikk lidelsens vei er Jesus. Det kunne også Filip si, og

jeg er overbevist om at fra den dagen ble de hellige skrifter en annerledes og åpen bok for denne etiopiske evnukken.

Som evnukk var han utestengt fra den jødiske menigheten han hadde søkt inn mot. I Femte Mosebok står det: "Den som har fått steinene knust eller det mannlige lem skåret opp, skal ikke ha adgang til Herrens menighet." (5Mos 23,1). Men nettopp hos profeten Jesaja står det trøsterike ord om en ny tid Herren skal la komme, da også evnukker skal innlemmes i de helliges samfunn. "Den som er gjeldet, skal ikke si: Jeg er bare et tørt tre ... Jeg gir dem det som er bedre enn sønner og døtre: et evig navn, som ikke skal slettes ut." Jes 56,3-5.

Med Jesus kom denne nye tiden med nåde for syndere og oppreisning for den som var langt nede. Jesus skjerpet kravene i loven, men han gav også en ny frihet for mennesker som før var bundet og holdt utenfor. I Jesus ord om ekteskapet fremhever han også enslig stand som likeverdig, og han inkluderer evnukker i det han sier: "For det finnes noen som lever ugift fordi de er født uskikket til ekteskap, andre fordi mennesker har gjort dem uskikket til det; men det er også noen som selv har gjort seg uskikket til ekteskap for himmelrikets skyld. Den som kan, la ham ta det til seg." Matt 19,12.

Fra et liv utenfor som hedning, uten mulighet til fullt ut å bli medlem i den gamle pakts menighet, til et nytt liv i de helliges samfunn. Kan du forestille deg gleden? Vet du hvordan det er å gå fra ufred med Gud, til å finne fred? Noe av det flotteste med denne historien er, synes jeg, at Gud så denne fremmede, som var så utenfor, men som søkte Gud så sterkt at han reiste på pilegrimsreise helt til Jerusalem. Jesus sier: "Den som leter han finner". Den etiopiske hoffmann lette i Guds ord. Det var der gjennom Guds ord Filip fikk lede ham til Jesus. Før Filip forlot ham, ble denne etiopiske hoffmannen døpt.

Jeg tør ikke tenke på hvordan det hadde gått om ikke Filip var lydig og reiste dit Guds Ånd ledet ham. Se ikke bort fra at det er en dypere mening med at du bor der du bor, at du har den omgangskretsen du har, at du har dine venner fra barndommen og voksen alder. Også i vår tid kan Gud legge ned en lengsel i et menneske etter fred med Gud. Det er ikke godt å lengte. Men Jesus sier: "Den som tørster, la ham komme til meg og drikke! Den som tror på meg, fra hans indre skal det, som Skriften har sagt, renne strømmer av levende vann." Joh 7,37-38. Kunne det da stå en Filip ved siden av, en som tør å føre en samtale om åndelige ting, da er det store muligheter.

Apostlenes gjerninger er Den Hellige Ånds verk. Slik er det også med det bidraget du og jeg kan gi. Uten at Ånden forbereder og leder skjer det ingen omvendelse. La det være vår alles bønn at vi er der når vognen stopper langs veien, og Gud har lagt forholdene til rette for et kristent vitnesbyrd eller en åndelig samtale. Gjennom det forklarte Guds ord kommer Jesus nær.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

Materiell: Kart

